

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ,
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΠΑΡΟΧΩΝ ΚΥΡΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ
ΤΜΗΜΑ : Α΄

Πληροφορίες : Ε. Βρέκου
Τηλέφωνο : 2131516791
FAX : 210 – 3368116

Δ/ΝΣΗ ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ & ΕΙΣΦΟΡΩΝ
Πληροφορίες: Ε. Κουτσιμπού
Τηλέφωνο: 2131516788

Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΣΘΕΤΗΣ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
Πληροφορίες: Αλ. Παπανικολοπούλου
Τηλέφωνο: 2131516774

Δ/ΝΣΗ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ & ΠΑΡΟΧΩΝ
Πληροφορίες: Θ. Καραχρήστου
Τηλέφωνο: 2131516842

Ταχ. Δ/νση : Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας : 10110 - Αθήνα

Αθήνα, /3/ 2018

Αριθ. Πρωτ. : Φ.80000/οικ.12151/274

ΠΡΟΣ : 1. ΕΦΚΑ

Α. Γραφείο κ. Διοικητή
Αγ. Κωνσταντίνου 8
102 41 Αθήνα

Β. Γενική Δ/νση
Απονομών Συντάξεων
Ακαδημίας 22
106 71 Αθήνα

2. ΕΤΕΑΕΠ

Γραφείο κ. Διοικητή
Φιλελλήνων 13 – 15
105 57 Αθήνα

ΚΟΙΝ. : Γενικό Λογιστήριο
του Κράτους
Κάνιγγος 29
101 10 Αθήνα

ΘΕΜΑ : «Οδηγίες για την εφαρμογή του άρθρου 20 του ν.4387/2016 για την απασχόληση συνταξιούχων λόγω γήρατος».

Με τις διατάξεις του άρθρου 20 του ν.4387/2016 διαμορφώνεται νέο πλαίσιο σχετικά με την καταβολή σύνταξης σε συνταξιούχους λόγω γήρατος που αναλαμβάνουν εργασία ή αυτοαπασχόληση μετά την ισχύ του ανωτέρω νόμου, με ταυτόχρονη κατάργηση για τα πρόσωπα αυτά των προγενέστερων σχετικών νομοθετικών ρυθμίσεων.

Α. Πεδίο Εφαρμογής – Έναρξη εφαρμογής

Ι. Παράγραφος 1 του άρθρου 20

Οι διατάξεις του άρθρου 20 του ν.4387/2016 εφαρμόζονται σε συνταξιούχους λόγω γήρατος που λαμβάνουν σύνταξη από τους πρώην φορείς κύριας ασφάλισης ή το Δημόσιο, και οι οποίοι βάσει του άρθρου 53 του ν.4387/2016 εντάχθηκαν από 1.1.2017 στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ), καθώς και στα πρόσωπα που λαμβάνουν χορηγία ή βουλευτική σύνταξη από το Δημόσιο.

Το νέο νομοθετικό πλαίσιο για την απασχόληση συνταξιούχων εφαρμόζεται στους συνταξιούχους λόγω γήρατος που θα αναλάβουν εργασία ή αυτοαπασχόληση μετά την ισχύ του ν.4387/2016, δηλαδή από 13.5.2016, **εφόσον προκύπτει υποχρέωση ασφάλισης στον ΕΦΚΑ**, σύμφωνα με τις σχετικές γενικές ή ειδικές ή καταστατικές διατάξεις που ίσχυαν μέχρι 31.12.2016 στους εντασσόμενους στον ΕΦΚΑ φορείς ασφάλισης ή το Δημόσιο.

Συνεπώς, σε περίπτωση που αναληφθεί δραστηριότητα για την οποία **δεν** προκύπτει βάσει γενικών, ειδικών ή καταστατικών διατάξεων υποχρέωση ασφάλισης στον ΕΦΚΑ, **δεν** έχει εφαρμογή η κοινοποιούμενη ρύθμιση περί απασχόλησης συνταξιούχων, ακόμη και εάν από την ασκούμενη επαγγελματική δραστηριότητα προκύπτει εισόδημα.

Αντίστοιχα, οι συνταξιούχοι που αναλαμβάνουν εργασία ή δραστηριότητα για την οποία είτε λαμβάνουν αμοιβές (π.χ. έξοδα κίνησης) που δεν υπόκεινται βάσει νόμου σε ασφαλιστικές εισφορές κλάδου κύριας σύνταξης ή λαμβάνουν αποδοχές για τις οποίες από την ισχύουσα νομοθεσία υφίσταται δυνατότητα παραίτησης και παραιτούνται του δικαιώματος είσπραξής τους, δεν εμπίπτουν στις ρυθμίσεις του άρθρου 20 του ν.4387/2016 περί αναστολής ή περικοπής της σύνταξής τους (κύριας και επικουρικής). Επισημαίνεται ότι, με σχετική εγκύκλιο θα οριοθετηθούν με λεπτομέρεια οι μη υποκείμενες σε ασφαλιστικές εισφορές κατηγορίες αμοιβών.

Στο πεδίο εφαρμογής των ρυθμίσεων του άρθρου 20 του ν. 4387/2016 δεν εμπίπτουν επίσης οι συνταξιούχοι που λαμβάνουν αμοιβές από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας ή άλλα συγγενικά δικαιώματα σύμφωνα με την α.π. Φ80000/οικ.10568/222/16.2.2018 εγκύκλιο του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Σημειώνουμε ότι, η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 20 του ν.4387/2016 αφορά στη χρονική περίοδο που παρέχεται η αναληφθείσα επαγγελματική δραστηριότητα, για την οποία προκύπτει η υποχρέωση ασφάλισης στον ΕΦΚΑ, και όχι στη χρονική περίοδο καταβολής των σχετικών αμοιβών για την αναληφθείσα δραστηριότητα. Για παράδειγμα, εάν ο συνταξιούχος απασχολήθηκε για το σύνολο του έτους 2017 και στη συνέχεια διέκοψε την απασχόλησή του, όμως η σχετική αμοιβή για την παρασχεθείσα κατά το έτος 2017 εργασία καταβλήθει το έτος 2018, θα θεωρηθεί ότι απασχολήθηκε το έτος 2017 και συνεπώς η σύνταξη αναστέλλεται ή περικόπτεται για το έτος 2017, ενώ για το έτος 2018 η σύνταξη καταβάλλεται χωρίς περιορισμό δεδομένου ότι έχει διακοπεί η αναληφθείσα δραστηριότητα.

Το νέο καθεστώς απασχόλησης συνταξιούχων αφορά πρόσωπα που συνταξιοδοτούνται από 13/5/2016 και μετά, ανεξάρτητα εάν η ασκούμενη δραστηριότητα αναλήφθηκε πριν ή μετά την συνταξιοδότησή τους (σχετική η αριθ. 531/2008 γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους), καθώς και πρόσωπα που έχουν ήδη συνταξιοδοτηθεί μέχρι την ανωτέρω ημερομηνία με βάση το προγενέστερο του ν.4387/2016 νομοθετικό πλαίσιο και αναλαμβάνουν την ασκούμενη δραστηριότητα μετά την ανωτέρω ημερομηνία.

Για παράδειγμα ασφαλισμένος του ΕΦΚΑ που παράλληλα παρέχει εξαρτημένη εργασία (υπαγόμενος στην ασφάλιση βάσει των σχετικών διατάξεων του πρώην ΙΚΑ – ΕΤΑΜ) και ασκεί ελεύθερο επάγγελμα (υπαγόμενος στην ασφάλιση βάσει των σχετικών διατάξεων του πρώην ΟΑΕΕ), υποβάλλει αίτηση συνταξιοδότησης λόγω γήρατος εντός του 2017, συνεχίζει όμως να ασκεί το ελεύθερο επάγγελμα. Στην περίπτωση αυτή έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 20 του ν.4387/2016. Αντίστοιχα, συνταξιούχος του πρώην ΙΚΑ – ΕΤΑΜ από το 2010 ασκεί ελεύθερο επάγγελμα από 1.1.2017, υπαγόμενος στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ. Και στην περίπτωση αυτή έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις του άρθρου 20 του ν.4387/2016.

Σημειώνουμε ότι, σε περίπτωση ανανέωσης σύμβασης που έχει συναφθεί πριν την 13.5.2016 εξακολουθεί να εφαρμόζεται το προγενέστερο νομοθετικό πλαίσιο ως προς την απασχόληση συνταξιούχων, εφόσον η σύμβαση αυτή εξακολουθεί να βρίσκεται σε ισχύ και μετά την 13.5.2016 ή ανανεώνεται μετά την 13.5.2016 χωρίς να μεσολαβεί κενό χρονικό διάστημα μεταξύ της λήξης της σύμβασης και της ανανέωσής της.

Επομένως εάν λήξει σύμβαση που έχει καταρτιστεί μέχρι και 12.5.2016 και συνάπτεται νέα σύμβαση με τον εργοδότη, χωρίς να προκύπτει χρονικό κενό μεταξύ των δύο συμβάσεων, εξακολουθεί και στην περίπτωση αυτή να εφαρμόζεται το προγενέστερο νομοθετικό πλαίσιο.

Παράδειγμα: συνταξιούχος από το 2012 του πρώην ΙΚΑ – ΕΤΑΜ είχε αναλάβει μισθωτή εργασία στον ιδιωτικό τομέα από 1.1.2014 έως 31.10.2017. Από 1.11.2017 αναλαμβάνει εργασία στον ίδιο (ή σε άλλον εργοδότη) καταρτίζοντας σύμβαση από 1.11.2017 έως 31.12.2019. Στην περίπτωση αυτή εξακολουθεί να εφαρμόζεται το προγενέστερο νομοθετικό πλαίσιο ως προς την απασχόληση συνταξιούχων. Εάν όμως η νέα σύμβαση ισχύει από 2.11.2017, θεωρείται ότι υπάρχει διακοπή και συνεπώς εφαρμόζεται από 2.11.2017 το άρθρο 20 του ν.4387/2016.

Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση ανάληψης υπηρεσίας σε φορέα γενικής κυβέρνησης πριν την 13.5.2016, αν επακολούθησε διορισμός στην ίδια ή άλλη θέση χωρίς χρονικό κενό, εφόσον η λήξη της υπηρεσίας και ο επαναδιορισμός συντελέστηκαν ταυτόχρονα, με επακόλουθο η υπηρεσία να είναι συνεχής. Εάν όμως προκύπτει διακοπή μεταξύ των αναληφθεισών υπηρεσιών, ανεξαρτήτως της χρονικής διάρκειας της διακοπής, έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις του κοινοποιούμενου άρθρου.

Το άρθρο 20 του ν.4387/2016 εφαρμόζεται και στην περίπτωση συνταξιούχου του ΕΦΚΑ ο οποίος από 13.5.2016 και εφεξής αυτοαπασχολείται ή εργάζεται ως μισθωτός σε χώρα εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε χώρα με την οποία δεν έχει συναφθεί διμερής σύμβαση κοινωνικής ασφάλειας βάσει των διατάξεων του ν.2335/1995.

Δεν εφαρμόζονται οι περιορισμοί των διατάξεων του άρθρου 20 στην περίπτωση εργασίας συνταξιούχου, ο οποίος λαμβάνει είτε αυτοτελή σύνταξη από άλλο κράτος μέλος της ΕΕ είτε αναλογική σύνταξη με βάση τις διατάξεις περί συνυπολογισμού περιόδων ασφάλισης, των ΕΚ 883/04 και του Εφαρμοστικού του 987/09.

II. Παράγραφος 3 του άρθρου 20

Σύμφωνα με την παρ. 3 της κοινοποιούμενης ρύθμισης, το νέο νομοθετικό πλαίσιο περί απασχόλησης συνταξιούχων εφαρμόζεται σε συνταξιούχους λόγω γήρατος που διορίζονται σε θέσεις της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν.3833/2010 (αιρετά όργανα ΟΤΑ, διοικητές, υποδιοικητές, πρόεδροι, αντιπρόεδροι και τα μέλη συλλογικών οργάνων διοίκησης των ΝΠΔΔ, κ.λπ.), εφόσον ο διορισμός στις ανωτέρω θέσεις γίνει μετά την 13.5.2016, και εφόσον προκύπτει υποχρέωση ασφάλισής τους στον ΕΦΚΑ.

Σημειώνουμε ότι οι συνταξιούχοι που διορίζονται στις ανωτέρω θέσεις υπόκεινται σε αναστολή της σύνταξης κύριας και επικουρικής ή των συντάξεών τους σε περίπτωση συρροής, εφόσον διορίζονται σε φορείς της γενικής κυβέρνησης.

Σε περίπτωση, δε, που τα ανωτέρω πρόσωπα δεν δικαιούνται ή έχουν παραιτηθεί της προβλεπόμενης για τη θέση που κατέχουν αμοιβής, εφόσον προβλέπεται από το νόμο η σχετική δυνατότητα, δεν έχουν εφαρμογή οι κοινοποιούμενες ρυθμίσεις.

Ομοίως οι ρυθμίσεις του άρθρου 20 του ν.4387/2016 δεν έχουν εφαρμογή στην περίπτωση που τα πρόσωπα αυτά λαμβάνουν αποκλειστικά ποσά ως έξοδα αποζημίωσης ή έξοδα παράστασης,

τα οποία εκ της φύσεώς τους καταβάλλονται για την κάλυψη των δαπανών στις οποίες υποβάλλεται ο αιρετός κατά την άσκηση του λειτουργήματός του.

B. Περικοπή – Αναστολή Σύνταξης

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 20 του ν.4387/2016, σε περίπτωση που, με βάση τα ανωτέρω, προκύπτει απασχόληση συνταξιούχου, το ποσό της ακαθάριστης σύνταξης ή συντάξεων σε περίπτωση συρροής, κύριας και επικουρικής, καταβάλλεται μειωμένο κατά 60% για όσο χρονικό διάστημα ο συνταξιούχος απασχολείται και έχει υποχρέωση ασφάλισης στον ΕΦΚΑ και στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του ΕΤΕΑΕΠ.

Ως εκ τούτου, το ποσό της σύνταξης που λαμβάνει ο συνταξιούχος που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 20, καταβάλλεται μειωμένο κατά 60% για όσες ημέρες αντιστοιχούν στην απασχόλησή του, για την οποία προκύπτει υποχρέωση ασφάλισης. Ειδικά στις περιπτώσεις που ο συνταξιούχος αναλάβει εργασία σε φορείς της γενικής κυβέρνησης, όπως ορίζεται στο άρθρο 14 του ν.4270/2014, η καταβολή της σύνταξης ή των συντάξεων σε περίπτωση συρροής συντάξεων, κύριας και επικουρικής, **αναστέλλεται** για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η εργασία.

Έτσι, ο συνταξιούχος θα υφίσταται ανάλογη με τις ημέρες απασχόλησής του περικοπή ή αναστολή του δικαιούμενου ποσού σύνταξης, και μόνο για το διάστημα που αντιστοιχεί στις συγκεκριμένες ημέρες. Δεδομένου, δε, ότι και στην απασχόληση συνταξιούχων, οι ημέρες ασφάλισης υπολογίζονται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις οικείες καταστατικές, γενικές ή ειδικές διατάξεις, και πάντως μέχρι 25 ημέρες ανά μήνα, προκειμένου να εξευρεθεί το ποσό της σύνταξης που αναλογεί σε κάθε ημέρα ανάληψης ασφαλιστέας εργασίας ή δραστηριότητας, αυτό θα επιμερίζεται στις 25 ως άνω ημέρες. Στη συνέχεια, θα περικόπτεται κατά 60% ή θα αναστέλλεται το ποσό που αντιστοιχεί σε κάθε ημέρα για την οποία απασχολήθηκε και ασφαλίστηκε ο απασχολούμενος συνταξιούχος. Σε κάθε περίπτωση, ως ημέρες απασχόλησης εκλαμβάνονται αυτές που αντιστοιχούν στην ασφάλιση της οικείας εργασίας ή δραστηριότητας.

Σημειώνουμε ότι σε περίπτωση άσκησης ελεύθερου επαγγέλματος (υπαγωγή στην ασφάλιση βάσει των σχετικών διατάξεων του πρώην ΟΑΕΕ) ή αυτοαπασχόλησης (υπαγωγή στην ασφάλιση βάσει των σχετικών διατάξεων του πρώην ΕΤΑΑ), όπου η ασφάλιση γίνεται με βάση τον μήνα, η σύνταξη περικόπτεται κατά 60% για το σύνολο του μήνα που ασκείται επαγγελματική δραστηριότητα.

Παράδειγμα 1: Συνταξιούχος του ΕΦΚΑ λαμβάνει κύρια σύνταξη ύψους €800,00 και επικουρική σύνταξη από το ΕΤΕΑΕΠ ύψους €100,00, και αναλαμβάνει εργασία στον ιδιωτικό τομέα, με πλήρη απασχόληση (25 ημέρες ασφάλισης). Ο εν λόγω συνταξιούχος θα λάβει μειωμένη κύρια και επικουρική σύνταξη κατά 60%, δηλαδή η μηνιαία κύρια σύνταξη θα ανέρχεται σε €320,00 [(€800,00 – (60% x €800,00)] και η μηνιαία επικουρική σύνταξη θα ανέρχεται σε €40,00 [€100,00 – (60% x €100,00)].

Παράδειγμα 2: Συνταξιούχος του ΕΦΚΑ λαμβάνει κύρια σύνταξη ύψους €800,00, και επικουρική σύνταξη από το ΕΤΕΑΕΠ ύψους €100,00 και εργάζεται στον ιδιωτικό τομέα για 2 ημέρες τον μήνα, με πλήρες ωράριο. Στην περίπτωση αυτή, το ποσό της κύριας σύνταξης για κάθε ημέρα ανέρχεται σε €32,00 (€800,00/25) και για κάθε ημέρα απασχόλησης το ποσό της κύριας σύνταξης μειώνεται κατά €19,20 (60% x €32,00). Συνολικά, ο συνταξιούχος απασχολείται 2 ημέρες το μήνα και, συνεπώς, θα λάβει κύρια σύνταξη ύψους €761,60 [€800,00 – (2 x €19,20)].

Αντίστοιχα, το ποσό της επικουρικής σύνταξης για κάθε ημέρα ανέρχεται σε €4,00 (€100,00/25) και για κάθε ημέρα απασχόλησης το ποσό της επικουρικής σύνταξης μειώνεται κατά €2,40 (60% x

€4,00). Συνολικά, ο συνταξιούχος που απασχολείται 2 ημέρες το μήνα, θα λάβει επικουρική σύνταξη ύψους €95,20 [€100,00 – (2 x €2,40)].

Παράδειγμα 3: Συνταξιούχος του ΕΦΚΑ λαμβάνει κύρια σύνταξη, ύψους €800,00, και επικουρική σύνταξη από το ΕΤΕΑΕΠ, ύψους €100,00, και εργάζεται στον ιδιωτικό τομέα για 5 ημέρες τον μήνα, με μειωμένο ωράριο. Στην απασχόλησή του αυτή έστω ότι αντιστοιχούν 3 ημέρες ασφάλισης ανά μήνα. Επομένως, θα έχει την ίδια αντιμετώπιση με τον συνταξιούχο του προηγούμενου παραδείγματος, δηλαδή θα του καταβληθεί μειωμένο κατά 60% το ποσό που αντιστοιχεί στα 3/25 της κύριας και επικουρικής σύνταξής του.

Παράδειγμα 4: Συνταξιούχος του ΕΦΚΑ λαμβάνει κύρια σύνταξη ύψους €800,00, και επικουρική σύνταξη από το ΕΤΕΑΕΠ, ύψους €100,00, και παρέχει υπηρεσίες σε ΝΠΔΔ, που είναι φορέας γενικής κυβέρνησης, για 2 ημέρες τον μήνα, με πλήρες ωράριο. Το ποσό της κύριας σύνταξης για κάθε ημέρα ανέρχεται σε €32,00 (€800,00/25). Συνολικά, ο συνταξιούχος απασχολείται 2 ημέρες το μήνα και, συνεπώς, θα λάβει κύρια σύνταξη ύψους €736,00 [€800,00 – (2 x €32,00)].

Αντίστοιχα, το ποσό της επικουρικής σύνταξης για κάθε ημέρα ανέρχεται σε €4,00 (€100,00/25). Συνολικά, ο συνταξιούχος που απασχολείται 2 ημέρες το μήνα, θα λάβει επικουρική σύνταξη ύψους €92,00 [€100,00 – (2 x €4,00)].

Παράδειγμα 5: Ομοίως συνταξιούχος του ΕΦΚΑ συμμετέχει ως ηθοποιός/τραγουδιστής σε δύο παραστάσεις ανά εβδομάδα. Θα περικοπεί μόνο το ποσό της σύνταξης που αντιστοιχεί στην απασχόλησή του για τις δύο παραστάσεις ανά εβδομάδα σύμφωνα με τα παραπάνω παραδείγματα.

Κατά τη διάρκεια περικοπής ή αναστολής της σύνταξης, σύμφωνα με τα ανωτέρω, ο συνταξιούχος καταβάλλει τις προβλεπόμενες κατά περίπτωση ασφαλιστικές εισφορές κύριας, επικουρικής ασφάλισης και πρόνοιας (όπου οι τελευταίες προβλέπονται) καθώς και όποιες εισφορές ο ΕΦΚΑ συνεισπράττει. Συνεπώς, σε ό,τι αφορά τους αυτοαπασχολούμενους καταργείται η προβλεπόμενη από το προϊσχύον καθεστώς προσαύξηση των ασφαλιστικών εισφορών κατά 50%.

Σημειώνεται, επίσης, ότι η καταβαλλόμενη στον απασχολούμενο συνταξιούχο επικουρική σύνταξη του ΕΤΕΑΕΠ αναστέλλεται ή περικόπτεται **μόνο εφόσον προκύπτει υποχρέωση ασφάλισης στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του ΕΤΕΑΕΠ** για την αναληφθείσα εργασία ή αυτοαπασχόληση.

Όσον αφορά την εισφορά ασθένειας επισημαίνεται ότι, ο απασχολούμενος συνταξιούχος υποχρεούται στην καταβολή εισφοράς για ασθένεια επί του μισθού ή του/των ημερομισθίου/ων ή του εισοδήματος που προκύπτει από την άσκηση της απασχόλησης, αλλά γίνεται και παρακράτηση εισφοράς ασθένειας επί της σύνταξης σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 44 του ν.4387/2016.

Η προβλεπόμενη εισφορά ασθένειας επί της σύνταξης βάσει των ανωτέρω διατάξεων σε περίπτωση περικοπής της σύνταξης υπολογίζεται επί του ποσού της σύνταξης που καταβάλλεται μετά την περικοπή της κύριας και επικουρικής σύνταξης. Σε περίπτωση που προκύπτει πλήρης αναστολή της σύνταξης, εξυπακούεται ότι ο απασχολούμενος συνταξιούχος δεν υποχρεούται στην καταβολή εισφοράς επί της ανασταλείσας σύνταξης.

Οι απασχολούμενοι συνταξιούχοι που υπάγονται για παροχή υγειονομικής περίθαλψης εκτός ΕΟΠΥΥ, λόγω της απασχόλησης ή της σύνταξης, δεν καταβάλλουν διπλή εισφορά συνταξιούχου και απασχολούμενου, αλλά εξακολουθούν να ισχύουν τα προβλεπόμενα από τους κανονισμούς των φορέων ασθένειας που έχουν διατηρήσει την αυτοτέλειά τους.

Γ. Αξιοποίηση του χρόνου ασφάλισης για την κύρια σύνταξη

Ο χρόνος ασφάλισης που πραγματοποιείται από τους απασχολούμενους συνταξιούχους μπορεί να αξιοποιηθεί για προσαύξηση της καταβαλλόμενης κύριας σύνταξης, χωρίς περαιτέρω περιορισμούς τόσο στις περιπτώσεις που γίνεται περικοπή όσο και στις περιπτώσεις που γίνεται αναστολή της σύνταξης.

Συγκεκριμένα, ο απασχολούμενος συνταξιούχος, μετά τη διακοπή της αναληφθείσας εργασίας ή αυτοαπασχόλησης, δικαιούται να προσαυξήσει το ανταποδοτικό μέρος της κύριας σύνταξης του κατά 60% του ποσού που υπολογίζεται κατ' αναλογική εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 30 του ν.4387/2016.

Με βάση την πρόβλεψη αυτή, το ύψος της προσαύξησης υπολογίζεται για κάθε έτος απασχόλησης με ετήσιο συντελεστή αναπλήρωσης 0,075% για κάθε μία ποσοστιαία μονάδα (1%) επιπλέον εισφοράς, επί των συντάξιμων αποδοχών που προκύπτουν βάσει του άρθρου 28 του ν.4387/2016 για το χρονικό διάστημα που διαρκεί η απασχόληση του συνταξιούχου, ενώ ο συνταξιούχος θα λάβει τελικά το 60% του ποσού που προκύπτει σύμφωνα με τα ανωτέρω.

Σημειώνουμε ότι ο ανωτέρω υπολογισμός της προσαύξησης για τον χρόνο ασφάλισης έχει εφαρμογή και στις περιπτώσεις συνταξιούχων φορέων κύριας ασφάλισης, που έχουν λάβει σύνταξη με βάση το προγενέστερο του ν.4387/2016 νομοθετικό πλαίσιο, αλλά απασχολούνται από 13.5.2016, το δε ποσό που προκύπτει, σύμφωνα με τα ανωτέρω, θα προσαυξήσει την καταβαλλόμενη σύνταξη.

Δ. Δήλωση ανάληψης απασχόλησης

Οι συνταξιούχοι που αναλαμβάνουν εργασία ή αυτοαπασχόληση οφείλουν να γνωρίσουν στον ΕΦΚΑ και στο ΕΤΕΑΕΠ την ανάληψη της δραστηριότητας και τη διάρκεια της (προκειμένου περί μειωμένης κατά μήνα απασχόλησης), ενώ η σχετική δήλωση υποβάλλεται υποχρεωτικά με την ανάληψη της δραστηριότητας.

Σε περίπτωση που δεν υποβληθεί η σχετική δήλωση και συνεπώς οι φορείς δεν προβούν σε περικοπή ή αναστολή της σύνταξης, γίνεται καταλογισμός σε βάρος του συνταξιούχου του ποσού που έπρεπε να παρακρατηθεί σύμφωνα με τα ανωτέρω, ενώ το καταλογισθέν ποσό επιβαρύνεται με ετήσιο επιτόκιο 4,56%.

Το οφειλόμενο ποσό μπορεί να παρακρατείται από τις καταβαλλόμενες κύριες και επικουρικές συντάξεις σε περίπτωση που προκύπτει περικοπή των συντάξεων, και από τις μελλοντικές συντάξεις, και μέχρι το 1/4 του ποσού της μηνιαίας κύριας και επικουρικής σύνταξης έως την εξόφληση της οφειλής.

Ε. Πρόσωπα που εξαιρούνται από τη ρύθμιση – Διατήρηση προγενέστερου νομοθετικού πλαισίου

Από το πεδίο εφαρμογής της ρύθμισης εξαιρούνται ρητά, σύμφωνα με τις παρ. 6 και 7, οι μέχρι 12.5.2016 συνταξιούχοι λόγω γήρατος που έχουν αναλάβει εργασία ή αυτοαπασχόληση μέχρι την ημερομηνία αυτή και συνεχίζουν την απασχόλησή τους.

Για τα ανωτέρω πρόσωπα εξακολουθεί να εφαρμόζεται το προγενέστερο του ν.4387/2016 νομοθετικό πλαίσιο για την απασχόληση συνταξιούχων, όπως ισχύει κατά περίπτωση, με βάση τον φορέα συνταξιοδότησης και την παρασχεθείσα εργασία στο δημόσιο ή τον ευρύτερο δημόσιο τομέα ή τον ιδιωτικό τομέα ή την αυτοαπασχόληση πριν και μετά τη συνταξιοδότηση. (άρθρο 63 ν.2676/1999, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 16 του ν.3863/2010, άρθρο 10 του ν.3865/2010, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 5γ του άρθρου 4 του ν.4151/2013, άρθρο 8 παρ. 14 του ν.2592/1998, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο πρώτο, παράγραφος Β, υποπαράγραφος Β, περίπτωση 1β του ν.4093/2012 και επεκτάθηκε στους φορείς κύριας ασφάλισης με το άρθρο 4 παρ. 2α του ν.4151/2013, οι καταστατικές διατάξεις των φορέων κύριας ασφάλισης αυτοαπασχολούμενων που προβλέπουν αναστολή σύνταξης σε περίπτωση συνταξιούχων τους που αναλαμβάνουν εκ νέου εργασία ή αυτοαπασχόληση υπαγόμενοι στην ασφάλιση των εν λόγω φορέων, καθώς και οι καταστατικές διατάξεις των ενταχθέντων στο ΕΤΕΑΕΠ φορέων επικουρικής ασφάλισης που προβλέπουν αναστολή της επικουρικής σύνταξης κατ' εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 42 του ν.3996/2011).

Εξαιρούνται, επίσης, από την περικοπή ή την πλήρη αναστολή της σύνταξης, οι συνταξιούχοι της Τράπεζας της Ελλάδας οι οποίοι, ανεξάρτητα από το χρονικό σημείο ανάληψης εργασίας μετά την συνταξιοδότηση, καταλαμβάνονται από τις προϊσχύουσες του άρθρου 20 του ν.4387/2016 ρυθμίσεις για την απασχόληση συνταξιούχων. Εξυπακούεται ότι σε περίπτωση ανάληψης εργασίας ή αυτοαπασχόλησης υπακτέας στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ και του ΕΤΕΑΕΠ καταβάλλονται οι προβλεπόμενες από τις διατάξεις του ν.4387/2016 εισφορές .

Για τους συνταξιούχους λόγω αναπηρίας, τους συνταξιοδοτούμενους με βάση τις διατάξεις του ν. 612/1977, καθώς και με διατάξεις που παραπέμπουν σ' αυτόν και σε όσους λαμβάνουν μόνο το επίδομα παρα-τετραπληγίας εφαρμόζεται το προϊσχύον του άρθρου 20 του ν.4387/2016 νομοθετικό πλαίσιο.

Τέλος, υπενθυμίζουμε ότι όσον αφορά στην εφαρμογή του άρθρου 20 του ν.4387/2016 σε συνταξιούχους του πρώην ΟΓΑ από 1.1.2017 και μετά, που συνεχίζουν να ασκούν επαγγελματική δραστηριότητα για την οποία υφίσταται υποχρέωση ασφάλισης στον ΕΦΚΑ βάσει των σχετικών διατάξεων υπαγωγής στην ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ, οι ρυθμίσεις του άρθρου 20 του ν. 4387/2016 έχουν εφαρμογή σε όσους συνταξιοδοτούνται από 1.1.2025 σύμφωνα με την α.π. Φ10034/18282/566/20.4.2017 εγκύκλιο (ΑΔΑ: Ω6ΣΛ465Θ1Ω-Κ5Π.)

Για τους συνταξιούχους των λοιπών – πλην του πρώην ΟΓΑ- φορέων κύριας ασφάλισης ή του δημοσίου μέχρι 12.5.2016 καθώς και για εκείνους στους οποίους η έναρξη καταβολής σύνταξης ανατρέχει μέχρι την ανωτέρω ημερομηνία, οι οποίοι έχουν εισόδημα από άσκηση αγροτικής δραστηριότητας, δεν ήταν υπόχρεοι καταβολής ασφαλιστικών εισφορών στον πρώην ΟΓΑ μέχρι 31.12.2016 και εξακολουθούν να μην είναι υπόχρεοι καταβολής ασφαλιστικών εισφορών στον ΕΦΚΑ από 1.1.2017, δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 20 του ν.4387/2016 σύμφωνα με τις οδηγίες της εγκυκλίου α.π. Φ.10043/οικ.27751/824/16.6.2017 (ΑΔΑ: 70ΞΖ465Θ1Ω-7Ι3).

Στις κοινοποιούμενες ρυθμίσεις του άρθρου 20 εμπίπτουν οι συνταξιούχοι λοιπών φορέων κύριας ασφάλισης ή του Δημοσίου (μετά την 13.5.2016) που έχουν εισόδημα από αγροτική δραστηριότητα και υπό την προϋπόθεση ότι αυτό ξεπερνά το ελάχιστο ασφαλιστέο εισόδημα του άρθρου 40 του ν. 4387/2016 σε ετήσια βάση, ήτοι $410,26 \times 12 = 4.923,12$ ευρώ.

Σε περίπτωση που το εισόδημα από αγροτική δραστηριότητα δεν ξεπερνά το ανωτέρω όριο δεν δύναται να θεωρηθεί ως επανένταξη στην αγορά εργασίας του συνταξιούχου, αλλά μόνο ως διατήρηση της αγροτικής περιουσίας.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ :

- 1.Γραφείο κ. Υφυπουργού
- 2.Γραφείο κας Γεν. Γραμματέως Κ.Α.
- 3.Γραφείο κ. Γενικού Δ/ντη Κ.Α.
- 4.Όλες τις Δ/νσεις της Γ.Γ.Κ.Α.
- 5.Δ/νση Υποστήριξης Ανθρώπινου Δυναμικού
& Υπηρεσιών (Δ9) - Τμήμα Γραμματείας
& Ενημέρωσης του Πολίτη (ΙΡΙΔΑ)
- 6.Δ/νση Παροχών Κύριας Σύνταξης (Δ17)
Όλα τα Τμήματα

Α. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ